

2457 Den Bøh. af Lovf. om Fæstegodsets Overgang til Selveiendom.

2458

Noget til, hvad der saaledes er fremkommet. Jeg troer ikke, at en nærmere Udtalelse derom af mig i fjerneste Maade vilde bidrage til at forandre den Overbeviisning, som jeg antager, at Fleertallet af Thingets Medlemmer allerede have dannet sig om Sagen. I mange og væsentlige Punkter i saa Henseende er jeg fuldkomment enig i de Anskuelse, som vi har hørt udtale af den ærede 4de Landstingsmand for Kjøbenhavn; men med Hensyn til enkelte af de af ham fremsatte Anskuelse har jeg en fra ham noget afvigende Mening. Jeg skal dog, som sagt, ikke nærmere komme ind herpaa, og jeg skal saaledes notes med at fremhæve, at hans Formening om Landgildens Uforanderlighed inden 1792 vistnok ikke staaer saa aldeles uimodsiget, som af det ærede Medlem blev forudsat. I ethvert Fald behøver jeg da ikke at komme ind paa en dybere Undersøgelse heraf, ligesom jeg troer, at det høie Thing i det Hele er enig med mig i, at, hvad vi have at holde os til, er det nu foreliggende Retgrundlag, der er begrundet i de nøjagtige og bestaaende Love. — Efter at have givet denne Fremstilling af, hvad der tidligere er passeret i Sagen, skal jeg indskrænke mig til at udtale, at det fremdeles er Regjeringens faste Overbeviisning, at det af politiske og statsøconomiske Grunde er ønskeligt, at den tilbageværende Deel af Fæstegodset i en nær Fremtid overgaaer til Selveiendom, at det endvidere er ønskeligt, at dette skeer paa en rolig og jevn Maade, og ønskeligt, at det i det Væsentlige skeer ved, at Fæstestederne overgaae til Selvei til de nuværende Fæstere eller ved Fæsteledighed til deres Efterladte, samt at den ønskeligste Maade, hvorpaa dette kan skee, er ved frivillige Overenskomster mellem Eier og Bruger, men at Regjeringen, naar det maatte vise sig, at Maalet ikke ad denne Vej vil kunne naaes, og naar der derhos i Landet og navnlig i Repræsentationen viser sig en stærk og bestemt Stemning for, at Overgangen bør skee noget hurtigere, da heller

ikke finder nogen Betænkelse ved, at en lovmæssig Tvang anvendes, forudsat at der, som jeg tidligere har tilladt mig at udtale, da derved tillige kan vindes det andet og større Formaal, at Jorden frigjøres for de Baand, der hidtil have hvilet paa den, og forudsat derhos, at der gives Eieren fuldstændigt Bederlag for hans fæsteligste Eiendomme. Spørger jeg da nu mig selv, om det er sandsynligt, at der i Landet er et stærkt Ønske tilstede om at see Fæstegodsets Overgang til Selveiendom fremmet, saa svarer jeg dertil, at der i Bondestanden, og det ikke alene i Fæstebondestanden, men ogsaa blandt Selveierbønderne, aabenbart er et bestemt Ønske tilstede om at see en saadan Forandring indtræde. Jeg har endvidere Grund til at antage, at der hos en Mængde Godseiere er et bestemt og alvorligt Ønske tilstede om at see Fæstegodset successtvt overgaae til Selveiendom, og jeg troer ligeledes, at det er et alvorligt Ønske hos Fleertallet af Landets Borgere at see dette Spørgsmaal endelig engang bragt ud af Verden. Vender jeg mig saa dernæst til Stemmningen i Rigsdagen, saa har jeg jo først at vende Blikket til det andet Thing, hvor der allerede har fundet en Afstemning Sted over det foreliggende Lovforslag. Af denne Afstemning, selv med de Reservationer, der bleve tagne ved samme, troer jeg at kunne slutte, at der er et bestemt Ønske tilstede om at kunne see Fæstegodset overgaae til Selveiendom. Men det staaer rigtignok ligesaa klart for mig, at der ikke for Dieblikket er nogen stor Tilbøielighed til at vinde denne Fæstegodsets Overgang til Selveiendom paa den Maade, som af Regjeringen er tænkt. Jeg nærer imidlertid ingen Tvivl om, at det ved fortsatte Forhandlinger i Tidens Løb vil lykkes at faae det andet Thing overbevist om, at de af Regjeringen nævnte Foranstaltninger, naar man virkelig vil Fæstegodsets Overgang til Selveiendom, ere af den Natur, at de ville medføre meget store og væsentlige Goder for Landet med Hensyn til dets materielle Udvi-